

2018 augusztusi mérnök évfordulók, emlénapok + **programok**

1. – 80 éves a Közlekedéstudományi Intézet

1938-ban e napon alakult meg az automobilizmust érintő kérdések véleményezésére, a tudományos és gyakorlati problémáinak megoldása érdekében a Magyar Királyi Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet keretében az Országos Automobilkísérleti Állomás, a mai KTI Közlekedéstudományi Intézet Nonprofit Kft. elődje. Első igazgatója dr. Vér Tibor (1899-1957) gépészmérnök, c. egyetemi tanár volt, aki munkája mellett 1937-42. között alelnöke, 1942-44. között pedig elnöke volt a Budapesti Mérnöki Kamarának is.

3. – 120 éve született Gedeon Tihamér mérnök

Rimaszombatban született Gedeon Tihamér (1898-1967) vegyészmérnök, a kémiai tudományok kandidátusa. A nevét és tevékenységét a hazai timföld-alumínium gyártás fejlesztésével együtt kell említeni. Elsőként állított elő fémmagnéziumot hazai dolomitból. Fontos szerepe volt a magyar bauxitkataszter munkálatainak megkezdésében, a hazai műkorund-gyártás megindításában. Érdemei vannak a dunántúli (bakonyi) bauxit-kutatásban is.

4. - 150 éve született Frommer Rudolf tiszteletbeli mérnök

Pesten született Frommer Rudolf (1868-1936) feltaláló. 1896-ban a Magyar Fegyver- és Gépgyár kötelékébe lépett, amelynek később vezérigazgatója lett. Nevéhez fűződik a fegyvergyártás kifejlesztése. Legismertebb szabadalma a róla elnevezett Frommer-pisztoly; ezzel, valamint tekeresrugós vadászpuskáival külföldön is sikert aratott. Bár műegyetemet nem végzett, műszaki munkásságának elismerésül a Mérnöki Kamara mérnöki címjogosultságot engedélyezett számára. A felsőház tagja volt.

8-15. – Sziget fesztivál

Budapesten az Óbudai-szigeten rendezik az immáron 25. Sziget fesztivált. Az európai országok Quimbyjei és Tankesapdái, azaz az adott ország legnépszerűbb csapatai lépnek fel a Sziget Fesztivál-köztszásaság egyik új helyszínén, az Európa Színpadon. Információ: www.sziget.hu/fesztival

10-12. – Ősök napja, hagyományörző ünnep

Európa egyik legnagyobb hagyományörző ünnepére megépül egy hatalmas nomád tábor Bugacon, a Kiskunsági Nemzeti Park tőszomszédságában. A Magyar Törzsi gyűlésre felépülő jurta falu a sztyeppei lovas-nomád népek és kiemelten a honfoglalás kori eleink életébe enged bepillantást. Vásár, íjászverseny, táltos dobolás és még sok izgalmas programmal várják az érdeklődőket. Információ: <http://kurultaj.hu/>

11. – 180 éve született Eisele József kazán-gyáros

Pesten született Eisele József (1838-1901) kazán-gyáros. Rézművesnek tanult, majd egy kis műhelyt nyitott, amelyet 1861-re az ország egyik legnagyobb kazángyárává fejlesztett. Az Országos Ipartanács, a Kereskedelmi és Iparkamara tagja, és az Országos Iparegyesület igazgatósági tagja volt.

14-21. – Debreceni virágkarnevál és karneváli hét

A Virágkarnevál – Debrecen legnagyobb, hazánk egyik legismertebb rendezvénye – nem csupán egyetlen nap: az utóbbi években egyhetes népnépessé bővült. A virág-kocsik augusztus 20-i felvonulását több program is megelőzi. Információ: <http://www.debreceniviragkarneval.hu/>

17-20. – Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakkiállítás

A Debreceni Egyetem ad otthont Farmer Expo logójú, 27. Nemzetközi Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakkiállításnak és Vásárnak. E rendezvény fórumot biztosít a mezőgazdasági termeléssel foglalkozó, illetve az ehhez a szférához kapcsolódó, azzal partneri viszonyban álló hazai és külföldi cégeknek, vállalkozásoknak és szervezeteknek a termékeik, szolgáltatásaik bemutatására. Bővülő palettáján olyan szakmai rendezvények is szerepelnek, amelyek az egyes, szűkebb területein tevékenykedő szakemberek számára adnak módot az új, fontos ismeretek elsajátítására, a legújabb kutatási, termelési eredmények vagy egyéb, a gyakorlatban hasznosítható tapasztalatok megismerésére. Információ: www.farmerexpo.hu

20. – Magyar Köztársaság állami ünnepe, és vallási ünnep

Az államalapító árpád-házi Szent István király ünnepe, az új kenyér napja, magyar nemzet ünnepe. Az Országgyűlés 1991. március 5-ei döntése értelmében 1991-től augusztus 20. a Magyar Köztársaság hivatalos állami ünnepe.

25. – 125 éve született Élő Árpád Imre fizikus

Egyházaskeszőn született Élő Árpád Imre (1903-1992) sakkozó, fizikus, a sakkozó játékerő értékelését lehetővé tevő, róla elnevezett pontrendszer kidolgozója. (Nemzetközileg ismert, angol ábécés neve: Arpad Emrick Elo vagy Arpad Elo). 1926-ban a Chicagói Egyetemen fizikus oklevelet szerzett, majd a milwaukee-i Marquette Egyetemen elméleti fizikát adott elő. Később ugyanitt professzori címet szerzett. 1978-ban New Yorkban jelent meg a sakkjátékosok értékelésében ma is alaplűnek számító The Rating of Chessplayers, Past and Present című műve. Az általa kidolgozott rendszert ma is alkalmazzák.

26. – 110 éve született Gondár Jenő mérnök

Komjáton született Gondár Jenő (1908-1973) gépészmérnök, egyetemi tanár. 1934-től 1948-ig a Hubert és Sigmund Acél- és Fémárugyárban dolgozott, kezdetben tervezőmérnök, majd főmérnök, 1945 után műszaki igazgató volt. A Nehézipari Központban csoportvezető, a Nehézipari Igazgatóságon, majd a Kohó- és Gépipari Minisztériumban osztályvezető volt, (1948–50). 1950-től 1962-ig a Gépipari Tervező Intézet, majd a Kohó- és Gépipari Min. Tervező Irodájánál (KGMTI) volt szaktanácsadó főmérnök. 1952-től a BME tanára a mezőgazdaság-ipari és élelmiszeripari gépek tanszékén, az egyetemi átszervezések után a mezőgazdasági géptan tanszékén működött nyugdíjazásáig, 1969-ig. Tudományos, irodalmi munkássága is számottevő. Különösen a speciális acélok és az elektronikus olvasztó és hőkezelő berendezések előállítására terén több nemzetközi jelentőségű szabadalma volt, az általa tervezett berendezéseket sokfelé exportálták. Az élelmiszeriparban és a könnyűiparban végzett kutatásai a sugárenergiák, különösen a dielektromos technika ipari alkalmazása körében voltak jelentősek.

29. – 110 éve született Granasztói Pál mérnök

Budapesten született Granasztói Pál (1908-1985) Ybl-díjas építészmérnök. 1934-1945 között a Fővárosi Városrendezési Ügyosztályon a városépítés területén fejtett ki tervezési, igazgatási és tudományos tevékenységet. 1945-48-ban a Fővárosi Közmunkák Tanácsának tagja. 1948-53-ban és 1957-58-ban az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium vezető munkatársa, 1953-1956 és 1958-1969 között a Városépítési Tervező Intézet tudományos kutatója. A Modern Építések Nemzetközi Szervezetének (CIAM, Congress Internationaux d'Architecture Moderne) tagja 1947-56-ban. Több városépítési pályázaton díjat nyert. Városesztétikai, városépítési és városrendezési témakörben folytatott tanulmányokat és kutatásokat, e tárgykörökben számos könyve jelent meg. Szakirodalmi tevékenysége mellett szépirodalmi műveket és értékes önéletrajzi emlékezőket is írt.

30. – 110 éve született Kádas Kálmán mérnök

Kisoroziban született Kádas Kálmán (1908-1985) gépészmérnök, gazdasági mérnök, egyetemi tanár. 1933-tól 1936-ig a Kereskedelemügyi, illetve a Kereskedelem- és Közlekedésügyi Minisztériumban a Kartell-bizottság mérnök-revizora volt. Egyidejűleg a Műegyetem Nemzetgazdasági és pénzügytan tanszékén Heller Farkas mellett tanársegéd, 1936-tól adjunktus, 1943-tól egyetemi magántanár. 1938-1949 között egyben a Központi Statisztikai Hivatal ipargazdasági szakértője volt. 1949-től a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium munkatársa, osztályvezető, főosztályvezető-helyettes, 1955-től egyben az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem közlekedés-gazdaságtani tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, 1957-től 1964-ig a közlekedésmérnöki kar dékánja. 1967-től 1970-ig az újra egyesített Budapesti Műszaki Egyetem továbbképzési rektor-helyettese. 1971-74-ben a BME ágazati gazdaságtani tanszékcsoportjának vezetője. 1974-1976 között a Közlekedéstechnikai és Szervezési Intézet tudományos igazgató helyettese. Szerteágazó közgazdaságtani munkássága kiterjedt az ipargazdaságtanra, a közlekedés-gazdaságtanra, a közlekedésszisztémákra, az ökonometriára és a prognosztikára is.

Felhasznált irodalom:

- *Évfordulóink a műszaki és természettudományokban – MTESZ Tudomány- és Technikatörténeti Bizottsága sorozatának kötetei*
- *História – Tudósnaplár - Természettudósokhoz kapcsolódó évfordulók - <http://tudosnaplar.kfki.hu/historia/>*
- *Mérnökök évfordulói 2018-ban – Magyar Mérnöki Kamara (www.nmk.hu) Történeti Bizottsága*
- *Nagy Ferenc szerk.: Magyar tudóslexikon A-tól Zs-ig – 1997. – BETTER – MTESZ – OMIKK*
- *Kenyeres Ágnes szerk.: Magyar Életrajzi Lexikon I-IV. – 1967-1990. – Akadémiai Kiadó*
- *Egyéb életrajzi és műszaki források*

Készítette: Sipos László József villamosmérnök, minőségügyi szakmérnök